

نکته‌های طلایی زبان فارسی

محمود کل پور

محمولی نظری علی آبادی

«قابل استفاده برای داوطلبان کنکور سراسری در تمامی آزمون‌ها
دولتی و غیر دولتی و دانش آموزان عزیز در تمام رشته‌های
تحصیلی و دانشجویان دانشگاه‌ها و فرهنگیان ارجمند.»

سرشناسه	: گل پور، محمود، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: نکته‌های طلایی زبان فارسی / محمود گل پور، محمدولی نظری علی آبادی
مشخصات نشر	: تهران آذینه گل مهر، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۰ ص.: مصور، جدول.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۰۹-۶۰۰-۰
وضعیت فهرست‌رسانی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: فارسی -- راهنمای آموزشی
موضوع	: فارسی -- دستور
موضوع	: فارسی -- دستور -- آزمون ها و تمرین ها
شناسه افزوده	: نظری علی آبادی، محمدولی، ۱۳۵۶ -
رده‌بندی کنگره	: ۳۹۲ ن ۸ گ / PIR ۲۶۲۶
رده‌بندی دیویی	: ۴۰۰/۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۲۶۴۸۰۵

ناشر: آذینه گل مهر

نشانی: اول خیابان آزادی، پاساژ ایران، پلاک ۳۵

تلفن: ۶۶۹۱۵۹۰۰

پست الکترونیکی: Azineh.golmehr@yahoo.com

نام کتاب: نکته‌های طلایی زبان فارسی

تألیف: محمود گل پور و محمد ولی نظری علی آبادی

تایپ و صفحه‌آرایی: نی‌نامه

چاپ اول: مهر ۱۳۹۲

شمارگان: ۳۰۰۰ جلد

قیمت: ۵۰۰۰ تومان

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: آرمانساز

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۰۹-۶۶-۰

تمام حقوق برای ناشر محفوظ است.

مقدمه

زبانی که می‌تواند پیام انقلاب را به اعماق جامعه رسوخ دهد، زبان شعر و ادبیات است.

«مقام معظم رهبری»

پرچم زبان شیرین فارسی نرسیده است که بر قلّه‌ی زبان بشری برافراشته است، زبانی که در هر گوشه و کنار آن داستان‌ها، تمثیل‌ها، کنایات و استعاراتی زیبا و نغز را می‌توان یافت و در آن هر اندیشه‌ای، واژه‌ای شنیدنی و زیبا در دسترس است زبانی که درونی‌ترین و عاطفی‌ترین موضوعات انسانی، عام‌ترین و اجتماعی‌ترین آن‌ها را در خود جای داده است. یادگیری زبان فارسی و دشواری‌ها و پیچیدگی‌های آن جز در سایه‌ی تلاش و همت شما عزیزان امکان‌پذیر نیست و باید بدانیم که آموزش دقیق و عمیق هر دانشی بستگی تمام، به استفاده از روش‌های نوین علمی دارد. تکیه بر فهم و نفوذ توانایی، کاربرد مناسب و مفید آموخته‌ها از اموری است که روش‌های آموزش جدید بر آن‌ها تأکید می‌کنند.

ایجاد ارتباط بین موضوعات مختلف یک دانش طبقه‌بندی مفاهیم، کشف نکته‌های تازه مهارت در کاربرد، توانایی نقد و سنجش مطالب مورد نظر ساختن مفاهیم سودمند از مطالب پراکنده و تجزیه‌ی یک مفهوم کلی به اجزای سازنده‌ی خود. از جمله هدف‌های آموزشی هر رشته‌ی علمی هستند که جز از طریق بهره‌گیری از شیوه‌های نوین تعلیم به دست آمدنی نخواهند بود. مجموعه حاضر تلاشی است تا همه‌ی دانش آموزان،

ضعیف‌ترین تا قوی‌ترین - بتواند بهره‌ی مورد نظر خود را بگیرند و چراغ دانش این مرز و بوم را روشن نگه دارند. و با توجه به تجربه‌ی چندین ساله مان تصمیم گرفته نکته‌های طلایی درس زبان فارسی (زبان شناسی تا حدی دستور و نگارش) را به قلم آوریم تا دانش آموزان و کسانی که دوست دارند وارد دانشگاه‌ها شوند بتوانند از این مجموعه مفید و ارزشمند سود ببرند و باید گفت که این نکته‌های ارزشمند برای داوطلبان کنکور دولتی و آزاد و تمامی آزمون‌های استخدامی دارای ارزش فراوان می‌باشد. بهر حال تمام زندگی و سرمایه مان دانش آموزان عزیز می‌باشند به همین منظور سعی نمودیم گامی مثبت جهت پیشبرد اهداف آموزشی آنان برداریم و مطمئن باشید هر ساله از این مجموعه در تمامی آزمون‌ها سؤالاتی طرح خواهد شد پس سعی نمائید به صورت مفهومی و کاربردی به مطالعه آن بپردازید.

و از همه‌ی عزیزان اهل قلم و صاحب اندیشه تقاضا داریم چنانچه مشکلی در موضوعات کتاب به چشم می‌خورد رهنمودهای لازم را ارائه تا در چاپ‌های دیگر برطرف گردد.

در پایان از همکاری صمیمانه‌ی همکاران ارجمند آقای فرهاد روشندل مدیر محترم مدرسه پروفیسور رضا و سرکار خانم مرجان گل کاظمی معاونت محترم مدرسه دین و دانش و سرکار خانم حدیثه ، نجمه و آقای حامد گل‌پور و همکارم آقای جواد سهرابی در خصوص بازرینی و ویرایش تشکر و قدردانی نمایم و از جناب آقای سعید پورنعمتی ناشر آذینه گل مهر تهران بخاطر مساعدت در چاپ کتاب قدردانی بعمل می‌آوریم.

محمود گل‌پور - محمد ولی نظری

مهر ۹۲

فهرست

صفحه	عنوان
۱۳	نکته اول: واحدهای زبان
۱۴	فعالیت
۱۴	* گروه:
۱۵	واژه:
۱۶	* تکواژ:
۱۶	تکواژ
۱۶	تکواژ آزاد
۱۷	خلاصه
۱۸	الف: تکواژهای تصریفی
۱۹	ب: تکواژ اشتقاقی
۲۲	خلاصه
۲۲	* واج
۲۳	نکته ۲: ساختمان هجایی زبان فارسی
۲۴	نکته ۳: افزودن
۲۴	نکته ۴: قواعد ترکیب
۲۵	۱- قواعد واجی
۲۵	۲- قواعد هم‌نشینی
۲۶	خلاصه
۲۶	نکته ۵: ذخیره‌ی زبانی
۲۶	نکته ۶: قواعد نحوی
۲۸	نکته ۷: قواعد معنایی
۲۹	نکته ۸: قواعد کاربردی

۳۰. شرح فعالیت: _____
۳۱. شرح فعالیت ۲: _____
۳۱. چند پرسش چهار گزینه‌ای: _____
۳۲. نکته ۹: خلاصه _____
۳۴. نکته ۱۰: زبان _____
۳۴. نکته ۱۱: نشانه _____
۳۴. نکته ۱۲: عملکرد زبان _____
۳۵. نکته ۱۳: ارکان مهم تعریف زبان _____
۳۵. نکته ۱۴: نمودار زبان _____
۳۵. نکته ۱۵: فواید شناخت زبان _____
۳۶. فعالیت ۱: _____
۳۶. فعالیت ۲: _____
۳۶. نکته ۱۶: بازبینی و انواع ویرایش _____
۳۷. نکته ۱۷: کار زبان _____
۳۸. نکته ۱۸: ویژگی‌های زبان _____
۳۸. ۱. دوساختی _____
۳۸. ۲. زایایی _____
۳۹. ۳. نا به جایی _____
۴۰. نکته ۱۹: شکل‌های گوناگون زبان _____
۴۱. چند سوال مفهومی چهار گزینه‌ای: _____
۴۱. نکته ۲۰: شیوه‌ی بیان در نوشته علمی و ادبی _____
۴۱. نوشته‌های زبان علمی _____
۴۲. نوشته‌های زبان ادبی _____
۴۲. نکته ۲۱: مقایسه _____
۴۳. نکته ۲۲: زبان شناسی _____
۴۴. انواع زبان شناسی _____
۴۵. نکته ۲۳: سطح زبان _____
۴۶. نکته ۲۴: شکل‌های زبان _____
۴۶. انواع کلمه _____
۴۷. انواع گروه _____
۴۷. انواع جمله _____
۴۸. نکته ۲۵: معنا شناسی _____
۴۹. نکته ۲۶: تمایز میان زبان و گفتار دارای سه فایده است _____
۵۰. نکته ۲۷: مهم‌ترین عوامل مؤثر در ایجاد و انواع نوشته _____

نکته ۲۸: نمودار عوامل مؤثر در نوشته	۵۱
چند سؤال	۵۲
نکته ۲۹: ویژگی‌های گونه گفتاری (محاورهای)	۵۲
نکته ۳۰: تفاوت‌های میان گفتار و نوشتار	۵۲
نکته ۳۱: ساختمان فعل	۵۳
نکته ۳۲: گروه قیدی	۵۵
فعالیت	۵۵
نکته ۳۳: نمودار گروه قیدی	۵۷
نکته ۳۴: پیشوندها	۵۷
نکته ۳۵: قیدهای بی‌نشنه	۵۹
نکته ۳۶: گزارش	۶۱
نکته ۳۷: انواع گزارش	۶۳
نکته ۳۸: واژه‌های هم‌آوا	۶۵
نکته ۳۹: تفاوت دستور زبان و دستور خط	۶۵
نکته ۴۰: همزه	۶۶
نکته ۴۱: نمودار انواع جمله	۶۶
نکته ۴۲: انواع جمله‌های بی‌فعل	۶۸
نکته ۴۳: سه جزیی بی‌فعل	۶۸
نکته ۴۳: گروه اسمی ^۲	۶۹
الف) وابسته‌های پیشین	۶۹
ب) وابسته‌های پسین:	۷۳
پ) وابسته‌های وابسته	۷۴
نکته ۴۴: انواع حذف	۸۲
نکته ۴۵: مجهول کردن فعل‌ها	۸۵
نکته ۴۶: صامت‌های میانجی	۸۷
نکته ۴۷: نکات مورد توجه در نثر	۸۸
نکته ۴۸: فاصله و نیم فاصله - باز نویسی - باز آفرینی	۸۸
نکته ۴۹: فرایندهای واجی	۸۸
فرایندهای واجی	۸۹
فرایند واجی افزایش	۸۹
فرایند واجی ابدال	۸۹
نکته ۵۰: آهنگ	۹۲
نکته ۵۱: تکیه در زبان فارسی	۹۳
نکته ۵۲: نقش‌های چهارگانه زبان	۹۴

- نکته ۵۳: انواع نقش نماها ۹۵
- ۱- نشانه‌ی فکّ اضافه (اضافه‌ی گسسته) ← ۹۵
- ۲- حرف اضافه ← در معنی: به- بر- برای- و از، مانند: ۹۶
- ۳- نشانه‌ی مالکیت: ۹۶
- حرف اضافه (نقش نمای متمم) ۹۷
- نکته ۵۴: ابهام و کژتابی ۹۹
- نکته ۵۵: جمله‌های دیرپاب ۹۹
- سوال مفهومی ۱۰۰
- نکته ۵۶: املاء ۱۰۱
- نکته ۵۷: واج ۱۱۲
- انواع واج ۱۱۲
- نکته ۵۸: چند نکته مهم درباره‌ی شمارش واج ۱۱۴
- نکته ۵۹: تکواری و واژه ۱۱۷
- نکته ۶۰: تقسیم‌بندی تکواژه‌های وابسته از حیث ترتیب قرار گرفتن در ۱۱۷
- نکته ۶۱: چند نکته مهم درباره‌ی شمارش تکواژ و واژ ۱۱۹
- نکته ۶۲: مضاف و مضاف الیه (اضافه) گویند ۱۲۲
- نکته ۶۳: انواع اضافه قبل از تقسیم‌بندی جدید ۱۲۳
- نکته ۶۴: راه‌های تشخیص مضاف الیه از صفت بیانی ۱۲۵
- منابع ۱۲۷